

כִּי תֵצֵא - תוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- א. דין הרוצה לקחת שבויית מלחמה לאשה (כא, י-יד).
- ב. דיני הירושה והבכורה, דין בן סורר ומורה (כא, טו-כא).
- ג. הרוגי בית דין - נתלים, ומצות הקבורה בכבוד בו ביום.
- ד. מצות השבת אֶבְדָּה ועזרה במשא לאיש ולבהמתו (כב, ד).
- ה. איסור לא ילבש גבר שמלת אשה, ולהיפך (כב, ה).
- ו. מצות שלוח הקן ומצות מעקה - הסרת סכנה (כב, ח).
- ז. איסור כלאי הכרם וכלאי זרעים, איסור עבודה בשני מיני בעלי חיים יחד, וכלאי בגדים - שעטנז (כב, ט-יא).
- ח. מצות הטלת חוטי ציצית בכנפות הבגד המרובע (כב, יב).
- ט. מצות קדושין, ודיני המוציא שם רע על כלתו (כב, יג-כב).
- י. דיני זנות באשת איש ופנויה.
- יא. ציווי לא להעניש האנוס במעשיו (כב, כו-כז).
- יב. אנשים האסורים להתחתן עם קהל ישראל (כג, ב-ט).
- יג. איסור לתעב גר אדומי (קרוב) ומצרי (הכרת הטוב) בדור ג'.
- יד. הלכות נקיון וטהרה, בכך השכינה שורה בישראל (כג, י-טו).
- טו. איסור הסגרת עבד שברח לארץ ישראל, ואיסור הונאתו.
- טז. איסור זנות, ואיסור הקרבת חילופי כלב, ואתנן (כג, יח-יט).
- יז. איסור (על הלווה) לתת ריבית, ואיסור (על המלווה) קבלת ריבית מיהודי (כג, כ-כא).
- יח. החיוב לקיים נדרים, מוצא שְׁפָתֶיךָ תִּשְׁמַר-בל תאחר (כג, כב-כד).
- יט. זכויות ואיסורי הפועל בעבודתו בשדה ובכרם (כג, כה-כו).
- כ. מצוה שלא יגרש אשתו אלא בגט. ולא יחזיר גרושתו לאחר שנישאה לַאֲחֵר, ומצוה לשמח אשתו בשנה ראשונה.
- כא. האיסור לקחת כמשכון - חפץ המשמש להכנת אוכל נפש.
- כב. דין גונב נפש (כד, ז).
- כג. אזהרה שלא לתלוש סימני צרעת (כד, ח-ט).
- כד. מצוה לזכור מעשה מרים - איסור לשון הרע.
- כה. דיני משכון בהלוואה, ומצות השבתו בעת הצורך (כד, י-יג).
- כו. איסור הלנת שכר שכיר (כד, יד-טו).
- כז. איסור קבלת עדות קרובים בב"ד, ואיסור הטיית משפט.
- כח. דיני שכחה בשדה ובכרם - לעניים, וכן פָּרַט ועוללות.
- כט. דיני מלקות, ואיסור הכאת יהודי - לא יוסיף (כה, א-ג).
- ל. איסור חסימת שור בדישו (כה, יט-כב).
- לא. דיני יבום וחליצה (כה, ה-ו).
- לב. (סכנה במריבה) מצות הצלת הנרדף, ותשלומי בושת.
- לג. איסור עוול במסחר - רמאות במשקל ובמידה (כה, יג-יז).
- לד. זכירת מעשה עמלק, ומצות מחייתו (כה, יז).

דבר העזר

בפרשתינו יש את כמות הגדולה ביותר של מצוות עשה ולא תעשה סה"כ - 75, מסך תרי"ג המצוות.
כתוב בפרשה (כ"ג, כ"ד): **"מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ תִּשְׁמַר וְעִשִּׂיתָ כְּאֲשֶׁר נִדְרָתָ לַה' אֱלֹקֶיךָ נִדְבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ"**. פסוק זה הוא יסוד לכל אחד מאיתנו לשמור על מוצא הפה ולהזהר בנדרים במיוחד במהלך חודש אלול - חודש ההכנה לקראת הימים הנוראים.

בעלון נרחב בעניין שמירת מוצא פיו של האדם.
ואומר ה'אור החיים' (שם): "תמתין מלהוציא הנדר מפִּיךָ עד שתוכל לעשות, פירוש לקיים הנדר, אז תדור ותקיים הנדר סמוך לנדרך והוא אומר וְעִשִּׂיתָ כְּאֲשֶׁר נִדְרָתָ."

ומובא ב**שולחן ערוך** (יורה דעה סי' ר"ג ס"ד): "צריך להיזהר שלא ידור שום דבר, ואפילו צדקה אין טוב לנדור אלא אם כן ישנו בידו ייתן מיד, ואם לאו לא ידור עד שיהיה לו".

היוצא מזה מה שכתוב **"מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ תִּשְׁמַר"** אין הכוונה רק שיקיים את הנדר הבא ע"י פיו, וכפי שכתב הרמב"ם (הלכות נדרים פ"א ה"ד), אלא זו הקדמה: תשמור את שפתיך מלנדור נדר אם אתה לא בטוח שתוכל לקיים את הנדר. והנה מצינו בחז"ל שהקפידו לקיים אפילו מה שחשבו בלבם מצד 'ודובר אמת בלבבו', כפי שמצינו בגמרא (מכות כ"ד) שלרב ספרא היה חפץ שרצה למכור, ובא אדם לקנותו כשהיה באמצע קריאת שמע, ואמר לו: 'תמכור לי החפץ בכך וכך דמים', ולא ענה לו, וחשב הקונה שאינו רוצה למכור לו במחיר שנקב, ולכך הוסיף שרוצה לקנותו במחיר גבוה יותר, ולאחר שסיים רב ספרא לקרוא קריאת שמע אמר לאיש שייטול את החפץ במחיר הראשון שנקב, לפי שבפעם הראשונה שנקב במחיר - החליט רב ספרא למכור לו (והיא מידת חסידות שנהג, ולא מעיקר הדין).

ודבר חשוב לדעת הוא: **ברית כרותה לשפתיים - בכוח הדיבור לפעול גם אם לא התכוון האדם**. בגמרא (מועד קטן י"ח.) מובא מעשה בפנחס, אחיו של שמואל, שאירע לו דבר של אבילות. נכנס שמואל לדבר על לבו ולנחמו, ראה את ציפורניו של פנחס שהיו גדולות, ואמר לו שמואל: מדוע אינך נוטל אותן? אמר לו פנחס: אם אצלך היה קורה אבילות, גם היית מזלזל באבילות ונוטל ציפורניך?!

וממשיכה הגמרא, שהדבר שאמר פנחס היה 'כְּשִׁנְגָה שְׂיֵצֵא מִלִּפְנֵי הַשְּׁלִיט' (קהלת י', ה). כיוון שהוציא דבר זה מפיו, נתקיים ואירעה אבילות לשמואל. נכנס פנחס לנחם את שמואל, לקח שמואל את ציפורניו שחתך אותן וזרק אותן בפניו, (ופרש"י: שזרק אותם מרוב כעס, ואח"כ אסף את ציפורניו, שהרי מי שזורק נקרא 'רשע'). אמר לו שמואל: האם אינך יודע שברית כרותה לשפתיים - שדבר שאדם מוציא מפיו גורם שזה יבוא!! וכפי שכתב המהרש"א (כתובות ח:) גם אם אדם לא מתכוון, הדיבור מעורר מידת דין עד שהשטן מקטרג להיותו ראוי לכך.

והנה בגמרא (כתובות ס"ב:) מובא מעשה ביהודה, בנו של רב חייא וחתנו של ר' ינאי, שהיה נוהג שכל השבוע למד בישיבה ובערב שבת היה בא לביתו, וכשהיה בא נראה היה לפניו עמוד אש. שבוע אחד נמשך בלימודו ואיחר מלהגיע, וכשחמיו לא ראה את עמוד האש, אמר ברמז: מי יודע אם הוא עוד בחיים, וכן היה שיצא הדיבור מפיו התקיים הפסוק (קהלת) 'כְּשִׁנְגָה שְׂיֵצֵא מִלִּפְנֵי הַשְּׁלִיט', ומת.

מכאן, עלינו להיזהר בדיבור, ועל כך נאמר: שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו. וישמע החכם ויוסיף לקח.

כתוב במדרש (ב"ר לך לך, פרשה מד סימן יב): ר' יודן בשם ר' אלעזר אמר, **שלושה דברים מבטלים גזירות רעות**, ואלו הם: **תפילה וצדקה ותשובה**.

“לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו” (כ”ב, י) - צַעַר

בעלי חיים - סיפורים

כתב ה'דעת זקנים': לפי שהשור מעלה גרה והחמור אינו מעלה גרה, כשיראה החמור שהשור מעלה גרה, יהיה סבור שהוא אוכל ויצטער. לכן משום צער בעלי חיים אסרה התורה לחרוש בשור ובחמור יחדיו.

שנינו בגמרא (בבא מציעא פה): רבי יהודה הנשיא חותם המשנה: 'חביבין ייסורין', וקבל עליו ייסורין י"ג שנים. עשיר היה רבנו הקדוש, ואורוות כה רבות היו לו, עד ששומר האורוות שלו היה עשיר יותר מהמלך הפרסי. וכשהיו מניחים לפני בעלי החיים מאכלם, היו קוראים ונוהמים וקולם הולך למרחוק, ואף על פי כן, היה קול זעקותיו של רבי מפני הייסוריו מתנשא מעל לקולם, עד שמלחי הספינות שבים היו שומעים אותן! וייסוריו של רבי ע"י מעשה באו וע"י מעשה הלכו. ע"י מעשה באו - מהו? שהיה הטבח רודף אחרי עגל לשוחטו, וברח העגל והחביא ראשו בכנף בגדו של רבנו הקדוש וגעה בכי. אמר לו רבי: 'לך, לך נוצרת!'... הקפידו בשמים, שכן לפי רום מדרגתו, לא גילה רגישות מספקת לצער בעל חיים, ובאו עליו ייסורים, רחמנה ליצלו. וע"י מעשה הלכו ייסוריו - שיום אחד ניקתה שפחתו של רבי את הבית ומצאה שחולדה המליטה צאצאים בפנית הטרקלין. ביקשה השפחה לאסוף אותם ולהשליכם לחצר, ואמר לה רבי: "הניחי להם, שכתוב: 'ורחמיו על כל מעשיו'!" אמרו בשמים: הואיל ומרחם הוא על הברואים - נרחם עליו, ונרפא מייסוריו!

כיוצא בכך מובא ב'ספר חרדים' מעשה באדם חשוב, איש תם וישר, שאירח בביתו את האר"י ועשה לו כבוד גדול, כראוי לרוממותו. לפני נסיעתו משם, שאלו האר"י: "במה אוכל לגמול לך על הכנסת האורחים המופלגת שנהגת בי?" סיפר האיש: בחסד ה' עליי יש לי בנים, אך כבר תקופה ארוכה שעצרה אשתי מלדת, אולי יוכל האר"י להמציא לה מזרז ותרופה.

אמר לו האר"י: "הנה משוטטים בחצר תרנגולים, מלקטים זרעונים. השמש קופחת על ראשיהם והם צמאים למים. הזכר אתה, שבפנית החדר עמד כלי ובו מים, והתרנגולים שהיו עולים לשתות, הרוו צימאונם והרבו לכלוך והמולה? קצה נפש אשתך לכלוך שעשו, והורתה לסלק הסולם הקטן. והיה להם לתרנגולים צער רב, וסבלו צימאון נורא. עלה צפופם לפני הקב"ה המרחם על כל מעשיו, ונגזר על אשתך להיות עקרה!" נרעש המארח החזיר הסולם למקומו, ואשתו נפקדה!

מעשה נוסף בעניין זה ארע לאברך בן תורה, שבמשך שנים לא נפקד בזרע של קיימא, והיה מגיע מדי פעם לגר"ח קניבסקי זצ"ל כדי לבקש עצה וברכה. יום אחד נקש האברך על דלת ביתו של הגר"ח ונהרה גדולה על פניו, וכה סיפר: חברי ודורשי טובתי הראו לי את דברי 'ספר החרדים', הכותב שמי שמתנכל לחיות ומציק להן - לא יתברך בילדים, ונזכרתי במעשה שאירע בביתי: יונים רבות התקבצו להן במרפסת הבית והציקו מאד לי ולרעייתי. כאשר החלו היונים להביא גם את ה'חברות' שלהן, ולא היה באפשרותנו לנוח לא בצהרים ולא בלילה, החלטתי לשפוך זפת על מעקה המרפסת כדי להרחיק אחת ולתמיד את היונים הטורדניות. כששמעתי את דברי ה'חרדים', חשבתי בלבי שאולי זו הסיבה שאין הקב"ה פוקד אותנו בילדים, וקבלתי על עצמי לעשות תשובת המשקל ע"י שנחזיר את היונים לביתנו. התחלנו להניח פירורי לחם במרפסת הבית, ובתוך יום-יומיים הוצפנו ביונים רבות, וזמן קצר לאחר מכן התברכנו בברכת ה'! אפשר ללמוד מכך, שאם הקב"ה תובע בצורה כזו את עלבון בעל חיים, על אחת כמה וכמה יש להיזהר שלא לפגוע ביהודי, בנו של מלך מלכי המלכים, וישמע החכם יוסיף לקח.

“כִּי תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֶהְיֶה וְהָאֶחָת שְׁנוּאָה...” (כ”א, ט”ו) - אֲשֶׁתוֹ יוֹתֵר מְגוּפוֹ

כתב רבינו חיים ויטאל (ב'ספר הליקוטים' פרשת עקב ד"ה ויענק): כל המקיים מאמרם (יבמות סב:) פרשת והמכבדה יותר מגופו, מקיים מצות 'וְאֶהְיֶה לְרֵעֶךָ כְּמוֹד'.

וב'שער המצוות' (פרשת עקב) כתב שראה אצל רבו, האר"י, שלעצמו לא לבש מלבושים נאים מדאי, וגם מאכלו היה מעט מאוד, אך במלבושי אשתו היה זהיר מאוד לכבדה ולהלבישה, והיה מפיק כל רצונה אף בעת שלא הייתה ידו משגת כל כך. [אוצר פלאות התורה]

“כִּי יִקְרָא קֵץ צָפוֹר לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ... לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים : שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהָאֲרֶכֶת יָמִים”

(כ”ב, ו) - שִׁלּוּחַ הַקָּן - הַשָּׂכָר בְּעוֹלָם הַבָּא

מסופר על אלישע בן אבויה (המכונה 'אחר') שחי בזמן התנאים והיה חכם וגאון בתורה, שבאחד מהימים פרש מדרך התורה ויצא לתרבות רעה.

ובמדרש (רות רבה פ"ו, ד') מובא ששאלו חז"ל מה גרם לאלישע בן אבויה, שהיה חכם גדול, לעזוב הכל ולצאת לתרבות רעה, ומספר המדרש שפעם ישב ולמד תורה בבקעת גינוסר, ותוך כדי לימודו הבחין באדם שהיה מטפס ועולה לראש הדקל ונוטל האם בעודה על הבנים - מה שהתורה אוסרת לעשות, ואותו אדם ירד מראש העץ בשלום והלך לו לדרכו בריא ללא שום פגע. כעבור ימים ספורים, במוצאי שבת, שוב ראה אדם שעלה לראש הדקל, ועשה אדם זה כפי מצות התורה - שילח האם ואת הבנים לקח, ואיך שירד מהעץ - בא נחש והכישו, ותוך רגעים ספורים מת אותו אדם.

כשראה כן אלישע בן אבויה, אמר לעצמו: הרי כתוב 'שילח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים', ואדם זה שלקח את האם על הבנים ועבר על מה שאמרה התורה 'לא תקח האם על הבנים' - ירד בשלום ולא קרה לו שום דבר. ואילו אדם זה שקיים את המצווה ועשה מצות שילוח הקן כפי שאמרה התורה, ירד מהעץ ומת ולא נתקיימה בו הבטחת הפסוק 'והארכת ימים' אלא בדיוק ההיפך.

ומשראה כן פקפק בדברי רבותינו, ופרש מדרך ויצא לתרבות רעה. הטעות שלו הייתה, שלא ידע שדרש ר' עקיבא את כוונת הפסוק 'למען ייטב לך' - 'לעולם שכולו טוב'. 'והארכת ימים' - 'לעולם שכולו ארוך'. דהיינו, שכוונת הפסוק היא לא אריכות ימים 'גשמיים' בעולם הזה, אלא על אריכות ימים 'רוחניים' שיזכה להם בעולם הבא, ששם מקום העונג האמיתי.

ונמצא שבגלל שלא היתה לו 'אמונת חכמים', כשראה דבר שסותר את הנאמר בדברי רבותינו - מיד פקפק בדברי חז"ל, ופרש לדרך שאינה טובה. לו הייתה לו אמונה שלמה בדברי רבותינו, היה תולה את המקרה שלכאורה 'סתור' לו את דברי חז"ל בחוסר הבנתו, והיה הולך ומברר ולבסוף מגלה שרבי עקיבא כבר פירש שהפסוק לא מדבר על אריכות ימים בעולם הזה, אלא על העולם הבא, ובכך לא היו נותרות לו סתירות וקושיות על תורתנו הקדושה.

מכאן עלינו להתבונן ולקחת מוסר השכל, פעמים רבות אדם רואה דברים שלא מסתדרים לו עם התורה ודברי חז"ל, והוא בא בטרוניה וטוען: 'מה שכתוב לא מסתדר עם המציאות'. אולם יהודי בעל אמונה תולה מיד את מה שלא מובן לו בעצמו, ומנסה לשאול ולברר, וכשעושה כן נוכח לראות בסופו של דבר כמה צדקו דברי רבותינו.

"מוצא שפתך תשמר ועשית פאשר נדרת לה' אלוקיך נדבה אשר דברת בפיה" (כ"ג, כ"ד)

ברית כרותה לשפתיים

והנה בגמרא (כתובות ס"ב:) מובא מעשה ביהודה, בנו של רב חייא וחתנו של ר' ינאי, שהיה נוהג שכל השבוע למד בישיבה ובערב שבת היה בא לביתו, וכשהיה בא נראה היה לפניו עמוד אש. שבוע אחד נמשך בלימודו ואיחר מלהגיע, וכשחמיו לא ראה את עמוד האש, אמר ברמז: מי יודע אם הוא עוד בחיים, וכן היה שיצא הדיבור מפיו התקיים הפסוק (קהלת) 'כְּשֶׁגָּהָ שְׁיִצָּא מִלִּפְנֵי הַשֵּׁלִיט', ומת.

בירושלמי (שבת פ"ה ד') מובא בנכדו של רבי יהושע בן לוי שבלע עצם, בא אדם ולחש לו מילה מסוימת ונתרפא.

שאלו רבי יהושע בן לוי: מה לחשת לו? אמר לו דבר מסוים, והוא דבר של טומאה. אמר לו רבי יהושע בן לוי: נוח היה לו שימות מלהתרפא בלחש כזה, וליהנות משם זה של טומאה. מסיים הירושלמי, שלבסוף התקיים הפסוק 'כְּשֶׁגָּהָ שְׁיִצָּא מִלִּפְנֵי הַשֵּׁלִיט' - מפי רבי יהושע בן לוי, ומת הנכד.

בספר ה'חינוך' (מצוה ר"א) כתב: 'אמרו חז"ל ברית כרותה לשפתיים', שיש כח בדברי פי אדם, כי בהיות הנפש המדברת שבאדם חלק עליוני, וכמו שכתוב 'וַיִּפַּח בְּאַפִּי נְשִׁמַת חַיִּים' (בראשית ב, ז), ותרגם אונקלוס 'לרוח ממללא', ניתן בה כוח רב לפעול אפילו במה שהוא חוץ ממנה. ועל כן לפי חשיבות נפש האדם ודבקותה בעליונים כנפש הצדיקים והחסידים, ימהרו דבריהם לפעול בכל מה שידברו עליו, וזה דבר ידוע ומפורסם בין יודעי דעת ומביני מדע'.

כתב הגר"א (באדרת אליהו בראשית ב' ז'): עיקרו של אדם הוא ברוח, כי כוחות הנפש החיונית הם גם ביתר בעלי החיים. וכן כתב שהתורה היא ברוח, ועניין הדיבור תלוי ברוח, כמפורש באונקלוס לרוח ממללא, ולכן חטאי הדיבור עולה על כולנה. וכתבו האחרונים שלפי זה מובן מה שכתב המגן אברהם (א"ח ס' ר"ג) שעל כל דבר שקונה יאמר 'זה לכבוד שבת'.

וכתב ה'מחצית השקל' לפרש שע"י הדיבור יחול קדושת שבת על אותו דבר, כי הדיבור באדם לא ריק הוא.

הרדב"ז (ח"א סי' קנ"ד) כתב, כל דבר שבקדושה כגון ספר תורה תפילין ומזוזה שהצריכו לשמה, אין הקדושה חלה במחשבה לבד אלא בדיבור, שהדיבור עושה רושם גדול.

בתשובות המיוחסות לרמב"ן (סי' רפ"ו) כתב, מה שכן 'ברית כרותה לשפתיים', ואל יפתח אדם פיו לשטן, אין בזה טעם על פי הטבע, אלא בדרך סגולה דברים נעלמים מאתנו.

והנה מובא ב'מעם לועז' על הפסוק (קהלת י, ה) 'יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כְּשֶׁגָּהָ שְׁיִצָּא מִלִּפְנֵי הַשֵּׁלִיט', בשם האחרונים לפרש שדיבור אחד שלו יכול לגרום נזק שאינו ניתן לתיקון, ולכן יזהר מאוד המושל בכל דבריו שלא יבוא להטיל עונש שלא בצדק ולא יוכל לחזור בו. כן הכתוב בא להזהיר שאם כועס הרב על תלמידו יזהר שלא יקלל אותו שיש רעה שהיא בשגגה היוצאת מלפני השליט, אף על פי שאין המושל מתכוון אלא לאיים, איומו מתקיים. וכן בקללת חכם, אף על פי שלא היה בדעתו שתחול הקללה על התלמיד, מתקיימת קללתו.

ו'בבובץ שיעורים' (כתובות ס"ב) כתב על הגמרא (שם), שרב ינאי קילל את חתנו בטעות ומת, 'הנה בכל מקום שמצינו כי ברכותיהן וקללותיהם של צדיקים מתקיימות, הטעם - כי רצון יראיו יעשה, אך במקרה של רב ינאי אי אפשר לומר כן, שהרי לא היה רצונו כלל שימות, ומוכח שדיבור של פה קדוש פועל בטבע אפילו בלי כוונה. והוא כגרזן החוצב גם בלי כוונה, רק מטבעו, כן הוא דיבור האדם. אלא שאם טימא שפתיו בדיבורים אסורים הוחלש כוחו, כסכין שעלתה עליו חלודה עד שאין בכוחו לחתוך עד שישירו החלודה'.

אל יפתח אדם פיו לשטן

מובא בגמרא (ברכות י"ט:) 'תנו רבנן העוסקים בהספד וכו' והוא עומד ומצדיק עליו את הדין ואומר 'ריבון העולמים, הרבה חטאתי לפניך ולא נפרעת ממני אחד מני אלף', אמר אביי לא צריך אדם לומר כך (לא נפרעת ממני, שמשמע - הפרע - רש"י) שאמר ר' שמעון בן לוי 'לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן'.

ה'עין יעקב' (שם) כתב הטעם שלא ייתן פתחון פה לשטן לקטרג ולומר: 'הודאת בעל דין הוא כמאה עדים', ולא נשאר מקום למידת רחמים להאריך אפיים בדרך השלילה. וזה מה שאמרו 'לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן', אפילו כשאינו אומר בדרך חיוב ובאופן מוחלט אלא בדרך שלילה, מכל מקום אל יעשה כן, שסוף-סוף פותח פיו לשטן לקטרג עליו.

וכמו כן המהרש"א (מועד קטן י"ח.) והשל"ה (בפרשת בלק על הפסוק "לָקַח נָא אֶתְּךָ לְךָ") כתב: 'יזהר אדם מאד שלא יפתח פיו לשטן, ואפילו אם מדבר שלא בכוונה ממשיך הדבר על עצמו.

והמהרש"א (גיטין נ"ז:) מבאר הגמרא 'כי עליך הורגנו כל היום' - אלו תלמידי חכמים שמראין הלכות שחיטה בעצמן, ופירש"י שמא יתחבנו בגרון, וכתב המהרש"א יותר נראה לפרש שמריעים מזלם כעניין אל יפתח אדם פיו לשטן, ואם הדיבור מביא לכך, כל שכן המעשה.

וה'דרכי תשובה' (י"ד ס') כתב, לדברי המהרש"א אפילו להראות בידו בלי סכין אסור. והנה, כתוב אצל יעקב אבינו, שבשביל שאמר ללבן כשגנבו התרפים ממנו 'עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה' (בראשית ל"א, ל"ב) - כתוצאה מכך מתה רחל.

וכן מפורש בזוהר הקדוש (פרשת וישלח), מה שיצא מפיו לוקח את זה היצר הרע ומקטרג בה בשעת הסכנה, ולכן כשאמר יעקב 'עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה', מתה רחל בשעה שכרעה ללדת. וזה מה שאמרנו לא יפתח אדם פיו לשטן, שבאותו זמן השטן לוקח אותה מילה ומקטרג בה.

מבואר מהזוהר שאף אם בשעה שאומר אינו שעת סכנה, אל יפתח פיו, שהשטן נוטל ומקטרג בהן לעתיד בעת סכנה.

מובא ב'חתם סופר' (ח"ו ליקוטים סי' ס"ד) מעשה בתינוק חולה שהרב מפראג הורה לא למולו שהיה חולה, ואם ימולו אותו לא יוכל לחיות יותר מ-ג' חודשים. ובאמת לאחר ט' שבועות מת אותו הילד. וכתב ה'חתם סופר': 'הנה מיתת הילד לא נפלאה ולא רחוקה, כי היה ראוי למות מפאת דבריו ששפטו לבן מוות, והוא כשגגה היוצא מהשליט ולא היו לו מספיק זכויות כדי להצילו'.

מעשה שהיה ברבי אליקים דבורקס זצ"ל (סבו של הרב אליקים דבורקס שליט"א) שנפטר ביום ו' לקראת שבת. הספידו אחד מראשי ישיבת פרשבורג חברותא שלו, ואמר 'אני מקנא ברבי אליקים שנכנס לעולם האמת נקי ביום שישי, וזה זכות גדולה היות ולאחר חצות ביום ו' לא שולט על הנפטר חיבוט הקבר', לאחר כמה דקות התמוטט ליד בית הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ונפטר באותו יום, ממעשה זה אנו למדים עד כמה יש לאדם להיזהר שלא יפתח פיו לשטן.

ה'שאגת אריה' (סוף סי' י"ז) נשאל האם כדאי לאדם לקנות קבר לפני שימות, ושגור בפי העולם שאין לעשות כן שאל יפתח פה לשטן, והשיב כי אין לדין זה שום מקור, ודברי הבל הם ואין לחוש לזה. ושגור בפי העולם כי קניית קרקע לקבורה היא סגולה לאריכות ימים.

האם מותר לאדם בריא או חולה לבטח את עצמו בפוליסת ביטוח שאם יחלה חלילה יקבל פיצויים מחברת ביטוח, ואין בכך משום פתיחת פה לשטן, ה'לחם שלמה' (ח"ב י"ד סי' ס"ז) כתב שאין בכך שום חסרון שהרי כתב הריב"ש (סי' קנ"ד) שמותר לאדם בריא להכין קבר ותכריכין ואין בזה חשש (וכן כתב האגרות משה' אר"ח ח"ד סי' קי"א).

"קדוש אלול" - למנף את חודש אלול

לאחת השכונות הגיעו כמה משאיות ואוטובוס שהריק מקרבו עשרות פועלים. הם התמקמו עם חלקי מנוף בשטח ריק, במטרה להקים שם מנוף. הפועלים עבדו במרץ במשך חודש שלם כדי להקים את המנוף. כל בר-דעת מבין שאם מקימים מנוף גדול כל כך, בוודאי שהולכים להקים כאן בניין ענק, שאם לא כך, בשביל מה השקיעו כאן עבודה רבה כל כך רק כדי להקים את המנוף? ...! ביום שהושלמה בניית המנוף, והמנוף התחיל בפעולה, התאספו תושבי השכונה, גדולים כקטנים, סקרנים לראות מה ירים המנוף ולשם מה הוקם. לפתע, הם רואים משאית מתקרבת, עוצרת ומריקה מקרבה שקית עם מעט ממתקים, קצת חד פעמי ועוד כמה צעצועים. המנוף מרים את החבילה בתנופה מרשימה ומניח את השקיות בחלון הבית הסמוך, וזהו! סיים את הפעולה. שוב הגיעו לשטח המשאיות והפועלים, פירקו את המנוף הרם והכל חזר למקומו כמו שהיה. צחוק גדול פרץ בשכונה, בשביל זה טרח בעל הבית כל כך והשקיע סכומי כסף גבוהים ואנרגיות מרובות כל כך?! בשביל להרים שקיות נבובות?! אבל יותר ממה שצחקו עליו, ריחמו עליו: 'לבטח יצא בעל הבית מדעתו'...

נו, זה משל שלא היה ולא נברא. כל אחד מבין שהדבר לא יכול לקרות, אבל הבה ניזהר לבל נגיע אנו למצב הזה... הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה, הם 'נוראים' כפשוטם, לא רק נוראים מלשון מורא, אם כי גם זה נכון, הם ימים שיש בהם פחד הדין, אבל הם נוראים בעיקר במובן של 'נורא גדול', 'נורא מפחיד'. כשרוצים לתאר משהו גדול במיוחד, משתמשים בביטוי 'נורא'. ימים אלו הינם ימים נוראים בגדולותם. הימים אלו הם מנוף גדול, שכל אחד יכול לבנות בעזרתו בניין חדש לעצמו. הוא יכול פשוט לבנות את עצמו מחדש! אך יש להיזהר שלאחר שיפרקו את המנוף הגדול הזה, לא נישאר עם שקית עלובה, אלא באמת ננצלם כדי לבנות את הבניין הרוחני שלנו לקראת השנה החדשה העומדת בפתח.

בברכת התורה

"לְאֶדֶם מַעֲרָכִי לֵב וּמֵה' מַצְנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מורא אבי: יעקב בן רחל ועדוק
מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה
מרתס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (חוליה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים
הגר בת אהרן והרטה: כותון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה
גילי בלומנר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

יוני הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה
רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו
נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרון בן רחל: משה בן רחל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה
רחל בת נחמה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושושנה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה ויקטוריה יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: לואיס בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עפרה
מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה
אשר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר ליזכוי הרבים

מוצא שפתיה תשמור ועשית פאשר נדרת לה' אלוהיך נדבה אשר דברת בפיה (כ"ג, כ"ד)

אומר המדרש (ילקוט שמעוני כי תצא כ"ג, כ"ד): "וכי תחדל לנדר".
אמר שמואל, הנודר אף על פי שמקימו נקרא רשע. אמר רבי אבהו מאי קרא וכי תחדל לנדר אתיא חדלה חדלה, דכתיב "שם רשעים חדלו רגז". אמר רבי יוסף, אף אנו נמי תנינו כנדר רשעים נדר בנזיר בקרבן ובשבועה.

רבי מאיר אומר, (קהלת ה, ד): "טוב אשר לא תדר" וגו'. טוב מזה ומזה שלא תדר כל עקר. רבי יהודה אומר, "טוב אשר לא תדר", טוב מזה ומזה שנודר ומשלים.

על האדם לשמור את פיו ולעשות מה שהוא התחייב שנאמר (במדבר ל, ג): "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה". דהיינו לשמור על מוצא פיו, ולא יעשה אותו חולין! וכשאדם שומר את פיו ולא עושה אותו חולין, עליו נאמר ככל היוצא מפיו הקב"ה יעשה.

הפנייה לצדיק בעת צרה נהוגה מימי קדם, שתפילת צדיק מתקבלת ביותר. כפי שמובא (בגמרא יומא כ"ט). 'צדיקים כל זמן שמרביין בתפילה תפילתן נשמעת'. כן מובא במדרש רבה (שמות כ"א, ג) על הפסוק 'וְהָיָה טָרָם יְקָרָא וְאֲנִי אֶעֱנֶה' (ישעיהו ס"ה, כ"ד), אמר הקב"ה: אם שמעת למצוותי אף אני שומע תפילותך, שכל מי שעושה רצון המקום ומכוון לבו בתפילה, (הקב"ה) שומע לו. בגמרא (בבא בתרא קט"ז). 'דרש רבי פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, (שנאמר) 'חַמַּת מִלֶּךְ מְלָאכִי מוֹת וְאִישׁ חָכֵם יִפְרֹנֶה' (משלי ט"ז)). וכן מובא בגמרא (ברכות ל"ד): כשחלה בנו של רבן גמליאל, שיגר שני תלמידי חכמים אצל רבי חנינא בן דוסא לבקש רחמים. ובגמרא (תענית ח') מובא 'ילך אצל חסיד שבדור וירבה עליו בתפילה'.

והרשב"א (ח"ה סי' נ') כתב 'חייבה חכמתו יתברך ע"י תפילת חסידיו וברכותיהם יתרצה ויתרבה טובו למברכיו ומכירי טובו'.
כתב הרמב"ן (שמות י"ח, ט"ו) על הפסוק: "וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרְךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ, הַתּוֹאֵר 'אִישׁ הָאֱלֹהִים' שהוצמד למשה בפסוק זה בא לגלות לנו את הסיבה לכך שהתקיימו ברכותיו - משום היותו 'איש האלוהים'.

וכתב הרמב"ן: מה שאמר משה רבינו 'כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם לְדֹרֵשׁ אֱלֹהִים' - כי לדברים רבים באים לפניי להתפלל על חוליים ולהודיעם מה שיאבד להם.

סיפר רבי הלל כגן זצ"ל על הצדיק הגדול רבי זונדל הוטנר מאיששוק זצ"ל, שבתקופה אחת החל ה'חפץ חיים' זצ"ל לשלוח אליו אנשים שיקבלו ממנו ברכה.

לימים פגש את ה'חפץ חיים' ושאלו: 'וכי צדיק אני?! וענה לו: מובא בר"ן (נדרים ב). ששואל על אחד מהראשונים בלשון 'פה קדוש איך יאמר דבר כזה', ולכאורה אינו מובן מה עניין 'פה קדוש' לעניין של סברה בתורה, שסברה זה עניין של דעת ולא של פה. וצריך לומר, שכשאדם שומר פיו מכל דיבור ואיסור, הקב"ה שומרו שלא ייכשל אף בשוגג. ואם הדין שאמר אינו נכון - יוצא שאמר דבר שקר, ועל זה כתב הר"ן שהוא פה קדוש, ואיך ייכשל באיסור שקר. ואתה צדיק ושומר פיה, ממילא הקב"ה לא יכשילך בשקר, ולכן תברך את מי שזקוק לישועה.

מובא במדרש רבה (רות פ"ו, ס"ב) על הפסוק: 'וַיֵּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לָה' בְּתֵי הַיִּטְבֶּת חֲסִידֶיךָ, רבי יוחנן אמר: לעולם אל ימנע אדם עצמו מלילך אצל זקן לברכו. בועז היה בן 80 שנה ולא נפקד, כיון שהתפללה עליו אותה צדקת (נעמי) מיד נפקד, שנאמר "וַתֵּאמֶר נָעֲמִי לְכָלֶּתָהּ בְּרוּךְ הוּא לָה'". ריש לקיש אמר: רות בת 40 שנה הייתה, ולא נפקדה, מכיוון שהתפלל עליה אותו צדיק - בועז - 'ברוכה את לה' בת' - נפקדה, ורבנן אמרו: שניהם לא נפקדו אלא מברכותיהם של הצדיקים, שנא' 'ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה'. והביאור לר' יוחנן - רק בועז היה עקר, ונושע מברכתה של נעמי, ולריש לקיש רק רות הייתה עקרה, ונושעה מברכת בועז. ולרבנן גם בועז וגם רות היו עקרים, ונושעו מברכות הזקנים.

ב'ארחות יושר' (לרבי חיים קניבסקי זצ"ל פכ"ו) כתב: יסוד ברכות צדיק בנוי על הפסוק (איוב כ"ב, כ"ח): 'וַתִּגְזַר אוֹמֶר וַיִּקָּם לָךְ, שֶהקב"ה מסכים לדברי הצדיק (הצדיק גוזר והקב"ה מקיים).